

Motion till riksdagen 2025/26:4042

av **Niels Paarup-Petersen m.fl. (C)**

med anledning av prop 2025/26:198 Bättre förutsättningar för yrkesutbildning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att yrkesprov även ska kunna användas i antagningsprocessen för elever med ofullständiga betyg att komma in på ett yrkesprogram och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att yrkesprov för att komma in på ett yrkesprogram träder i kraft den 2 juli 2028 i samband med att yrkesprov för examen träder i kraft och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Centerpartiet välkomnar regeringens proposition Bättre förutsättningar för yrkesutbildning (prop. 2025/26:198) och delar intentionen att stärka yrkesutbildningens kvalitet och koppling till arbetsmarknaden. Införandet av yrkesprov som en permanent del av yrkesutbildningen är ett steg i rätt riktning för att höja utbildningarnas status och säkerställa att eleverna besitter de praktiska kunskaper som arbetsmarknaden efterfrågar.

Regeringen missar dock en avgörande möjlighet att använda detta verktyg för att adressera svensk skolas största och mest akuta problem: utslagningen. Varje år lämnar

cirka 20 000 elever grundskolan utan behörighet att läsa vidare på gymnasiet. Detta är ett enormt samhällsmisslyckande som skapar ett livslångt utanförskap, försvårar etableringen på arbetsmarknaden och förvärrar den redan allvarliga kompetensbristen inom många yrkessektorer. Att se på när vårt skolsystem fungerar som en utslagningsmaskin är inte ett alternativ.

Vi måste skapa fler och mer flexibla vägar in i gymnasieskolan för de elever som dagens system stänger ute. Många av de elever som misslyckas med att uppnå behörighet i alla teoretiska ämnen är praktiskt begåvade och skulle ha goda möjligheter att gå ut ett yrkesprogram och få jobb om de bara fick chansen. Att stänga dörren till en yrkesutbildning på grund av bristande betyg i teoretiska ämnen är ett slöseri med potential. Centerpartiet har tidigare föreslagit att det ska vara möjligt att söka till gymnasiets yrkesprogram genom yrkesprov. Detta för att ge praktiskt lagda elever en alternativ väg att visa sin fallenhet och motivation.

Regeringen erkänner i sin proposition att yrkesprov är ett ändamålsenligt verktyg för att säkerställa en elevs praktiska kunskaper och yrkeskunnande. Utifrån den logiken är det fullt rimligt och konsekvent att yrkesprov även kan användas som ett antagningsverktyg. Om ett prov kan validera kunskaper vid slutet av en utbildning, kan det rimligen också identifiera potential och praktisk begåvning vid antagning till en utbildning. Det skulle ge tusentals ungdomar en ny chans att få en utbildning som leder till jobb och egen försörjning, samtidigt som det skulle bidra till att lösa den akuta kompetensbristen där arbetsmarknaden beräknas sakna nästan 300 000 yrkesutbildade till 2035.

Regeringen bör därför återkomma med ett förslag som kompletterar propositionen och inför en möjlighet för elever utan fullständig grundskolebehörighet att genom ett yrkesprov provas för antagning till gymnasiets yrkesprogram. Detta yrkesprov bör träda i kraft den 2 juli 2028 i samband med att yrkesprovet för examination träder i kraft.

Niels Paarup-Petersen (C)

Madeleine Atlas (C)

Anna Lasses (C)

Anders Ådahl (C)